

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

101 suures saalis

EMTA sümfooniaorkester

Solist

Katariina Maria Kits^{VIIUL}

Dirigent

Paul Mägi

Kavas

Franck, Prokofjev, Nastari^{MAAILMAESIETTEKANNE}

4.10.2020 – 17.00

EMTA suur saal

Kontserdisari „101 suures saalis“ koondab enesesse maailmatasemel muusikaprogrammi, mille esitajateks on muusika- ja teatriakadeemia (EMTA) õppejõud – väljapaistvad eesti muusikud –, üliõpilaste paremik ning mainekad külalisinterpreetid partnerülikoolidest ja mujalt. Akadeemia juubeliaastal alguse saanud sarja kontserdid toimuvad EMTA kontserdi- ja teatrimaja südames – suures saalis, mis pakub Eesti parimat akustikat ja kaasaegsemaid tehnoloogilisi võimalusi.

25. augustil 2020 valiti välja Eesti muusika- ja teatriakadeemia kontserdi- ja teatrimaja tarbeks kontserdi või etenduse algust tähistav uhiuus publikukutsung. Žürii tegi oma valiku 37 helindi seast. Täna sel kontserdil tutvustatakse esmakordselt uut kutsungit ning avalikustatakse võitja, kelle tunnustamiseks antakse suurel laval üle ka rahaline auhind.

Fabrizio Nastari (1990)

„Lullaby of War“ (2020, maailmaesiettekanne)

Sergei Prokofjev (1891–1953)

Viiulikontsert nr 1 D-duur *op.* 19

I *Andantino*

II *Scherzo: Vivacissimo*

III *Moderato – Allegro moderato*

Vaheaeg

César Franck (1822–1890)

Sümfoonia d-moll (1888)

I *Lento. Allegro ma non troppo*

II *Allegretto*

III *Finale: Allegro non troppo*

Teos on inspireeritud itaalia poeedi Trilussa luuletusest, kes kirjutas „Ninna nanna della Guerra“ („Sõja häällilaul“), et süüdistada valitsejaid esimeses ilmasõjas. Neid on irooniliselt kirjeldatud kui nõbusid ja vanemaid, mis mõnel juhul vastas ka tõe, kuna tavaliselt jõutakse sugulaste vahel alati mingi ühisarusaamiseni. Samuti võib sõja kontekstis, mis on luuletuses kirjeldatud kui äri, leida kokkuleppeid, milles puudub igasugune kahetsustunne tapetute pärast. Pealkirja „Sõja häällilaul“ irooniline vastuolu ajendas mind edasi arendama Brahmsi tuntud häällilaulu viisi, mis ajapikku kaotab oma funktsiooni, muutudes lõpuks sõjaväeliseks marsiks. Häällilaul, mis kujutab magavat, võib olla ohtlik. Igaüks peaks olema ärkvel, et mitte aktsepteerida passiivselt kõike, mis meie ümber toimub. Nagu Francisco Goya on öelnud, toodab mõistuse uni koletisi.

Fabrizio Nastari

Sergei Prokofjevi **viulikontserti nr 1 D-duur op. 19** võib pidada üheks väljapaistvamaks saavutuseks omas žanris 20. sajandi esimese poole vene muusikas. Algselt kontsertiinona kavandatud teos valmis 1917. aastal, mis oli heliloojale loominguks üks produktiivsemaid, vaatamata traagilistele Oktoobrirevolutsiooni sündmustele. Kontsert kanti ette alles 1923. aastal Pariisis Marcel Darrieux soleerimisel. Publiku vastuvõtt oli üsna jahe, kuna Prokofjevi helikeel oli pariislaste uudsust nõudva maitsemeele jaoks liialt romantiline. Pealegi varjutas teose samal kontserdil dirigendidebüüdi teinud Igor Stravinski, kes esitles oma moodsat oktetti puhkpillidele. Siiski vaimustus kontserdist kuulajate seas olnud ungari viulimängija Joseph Szigeti, kes võttis teose oma repertuaari ja tegi selle tuntuks, esitades kontserti üle terve maailma.

Erinevalt klassikalistest soolokontserdi tempodest (kiire-aeglane-kiire), on Prokofjevi teoses vastupidiselt keskmine kiire osa ümbritsetud aeglastega. *Andantino* algab lüürilise ja unistava meloodiaga, millele järgneb jõulisem virtuoosne teema. Oistrahhi sõnul olevat Prokofjev

öelnud, et seda tuleks mängida justkui püüdes kedagi milleski veenda. Teine osa on komponeeritud rondovormis ning on kontrastirohke, lõbus ja särav. Kolmas, fagotiteemaga algav osa *Moderato* on jällegi lüürilisem ning selles on viiul kord solisti, kord saatja rollis.

Prantsuse helilooja César Francki (1822–1890) loomingust on laiemalt tuntud üsna väike osa ning peamiselt teatakse tema viimastel eluaastatel valminud helitöid. Nende hulka kuulub ka **sümfoonia d-moll (1888)**, Francki kuulsaim ja ühtlasi viimane orkestrile loodud teos. Helilooja pöördumist sümfooniažanri poole ei saa pidada just tavaliseks otsuseks, sest sümfoonilist muusikat kirjutati tolaaegsel Prantsusmaal harva. Ilmselt ajendasid Francki selles žanris komponeerima nii enda õnnestunud sümfoonilised variatsioonid klaverile ja orkestrile (1885) kui ka mitme teise prantsuse helilooja sajandi lõpul loodud sümfoonilised tööd. Francki õpilasele Henri Duparcile pühendatud teos kanti ette Pariisi konservatooriumis 17. veebruaril 1889 Jules Garcini juhatusel.

Sarnaselt Berliozile ja Saint-Saënsile kasutas Franck oma sümfoonias tsüklilist struktuuri: avateema, mis on tuletatud Beethoveni viimasest keelpillikvartetist, ongi tuum, mille ümber koondub kogu teos. Sümfoonia orkestratsioon on selgelt saksapärane ning selles esineb äratuntavaid elemente Lisztilt ja Wagnerilt. Võib öelda, et tegu on ambitsioonika katsega ühendada prantsuse ja saksa koolkondi poliitiliselt keerukal ajal. Prantsuse-Preisi sõda (1870) tekitas rahvuslikul pinnal pingeid ning see jõudis ka prantsuse muusikaellu. Kõike saksalikku tauniti ning seetõttu kujunes ka sümfoonia retseptioon äärmiselt negatiivseks. Kriitikud pidasid tööd ebaõnnestunuks ja saamatuks katseks, Gounod kritiseeris saksa dogmaatilist stiili, Ravel pidas orkestratsiooni küündimatuks. Siiski jäi oma ajastu kontekstis mingis mõttes radikaalne teos regulaarselt kõlama nii Euroopa kui Ameerika Ühendriikide kontserdisaalides ning on jätkuvalt paljude mainekate kollektiivide repertuaaris.

Meeta Morozov

Fabrizio Nastari (1990) on itaalia helilooja, kelle esteetika tugineb irooniliste kujundite kasutamisele. Rakendades kontrasti loomiseks või eri muusikaliste tekstuuride kokkusobitamiseks laia kompositsioonitehnikate spektrit, tahab Fabrizio mõtiskleda kaasaja absurduse ning inimese keerukuse üle. Iroonial on esmane roll nii inspiratsiooni allikana kui ka retoorilise ja kompositsioonilise vahendina.

Klaveri ja klassikalise kitarri kõrval on Nastari õppinud kompositsiooni ja koorijuhtimist Ottorino Respighi nim konservatooriumis. Samuti on ta omandanud teadmisi elektroakustilisest loomingust Luigi Ceccarelli juures ning teinud heliloojaga koostööd projektis „Inferno: Chiamata pubblica per la Divina Commedia di Dante Alighieri“ Ravenna festivali raames 2017. aastal. Nastari muusikat on esitanud tuntud kollektiivid ja interpreedid nagu Livia Rado, Paolo Ravaglia, Quartetto Indaco, kvartett Mivos, kvartett Tema, puhkpillikvintett Estica, keelpillikvartett Prezioso jt. Tema teosed on kõlanud paljudel festivalidel, nende seas festival „Le Forme del Suono“, Ravenna festival, highScore festival, UNM festival, VIPA festival, COMMUTE ja Eesti Muusika Päevad.

Nastari on osa võtnud mitme helilooja meistriklassidest ja seminaridest, sh Helmut Lachenmann, Julia Wolfe, Stefano Gervasoni, Michael Finnissy, Rebecca Saunders, Ivan Fedele ja Filippo Perocco. Käesoleval hetkel õpib ta Eesti muusika- ja teatriakadeemia doktorantuuris.

Katariina Maria Kits (1995) on õppinud viulit Tallinna Muusikakeskkoolis Marge Lille ja Tiiu Peäske juures ning seejärel Lausanne'i muusikakõrgkoolis prof Svetlana Makarova juhendamisel, Trossingeni muusikakõrgkoolis prof Marina Chiche'i käe all ja Eesti muusika- ja teatriakadeemias prof Arvo Leibur juures. 2020. aasta sügisest jätkab Kits õpinguid Berliini kunstiülikoolis prof Tomasz Tomaszewski juhendamisel. Lisaks on ta täiendanud end Jan Repko, Kristof Barati,

Florian Dondereri, Petru Munteanu, Ulrike Danhoferi ja paljude teiste meistrkursustel.

Katariina Maria on telekonkursi „Klassikatähed“ võitja (2014) ning on pälvinud preemiaid mitmel Eesti ja rahvusvahelisel konkursil, sh II ja I koht ESTA vabariiklikul keelpillimängijate konkursil (2005, 2007), IV koht Moskvas Rotari laste muusikakonkursil (2006), II koht George Enescu viiulikonkursil Rumeenias (2006), II koht rahvusvahelisel konkursil „Noor muusik“ (2009) ja I koht rahvusvahelisel konkursil „Talents for Europe“ Slovakkias ansamblite kategoorias duos Maria Tiimusega (2009). Ta on soleerinud selliste orkestrite ees nagu Iisraeli sümfooniaorkester Rishon LeZion, Leedu riiklik sümfooniaorkester, Novosibirski kammerorkester, Moskva riiklik kammerorkester, Tallinna Kammerorkester, ERSO, Rahvusoper Estonia SO, Vaasa linnaorkester, Pärnu linnaorkester, Haapsalu Festivaliorkester, TMKK keelpilli- ja sümfooniaorkester jt. Katariina Maria mängib Henricus Catenari 1670. aastast pärit viiulil (pill kannab ekslikult meistri õpilase Giofredo Cappa märki), mille on interpreedile kasutusele andnud Eesti Pillifond.

Paul Mägi (1953) on õppinud viiulit ja trompetit Tallinna Muusikakeskkoolis, lõpetanud Tallinna Riikliku Konservatooriumi trompeti erialal Tõnu Tarumi juures ning Moskva konservatooriumi dirigeerimise erialal Gennadi Roždestvenski juhendamisel. 1978. aastal asutas ta Eesti Raadio kammerorkestri ning tegutses 1984. aastani selle kunstilise juhi ja peadirigendina. 1984–1991 oli Mägi Estonia teatri dirigent, 1990–1994 Läti rahvusliku sümfooniaorkestri peadirigent ja kunstiline juht, 1995–2002 Rahvusoper Estonia loominguline juht ja peadirigent ning 2011–2020 Vanemuise teatri muusikajuht ja peadirigent. Alates 2004. aastast töötab ta ka Uppsala kammerorkestri kunstilise juhi ja peadirigendina.

Paul Mägi on juhatanud kõiki olulisemaid Eesti sümfooniaorkestreid, samuti paljusid välisorkestreid Euroopas ja Ameerikas. Ta on dirigeerinud oopereid Moskva Suures Teatris, Nantes'i ja Malmö ooperiteatrites, Stockholmi kuninglikus ooperis, Soome rahvusoperis, samuti Moskva ooperiteatri Helikon etendusi Pariisi Théâtre des Champs-Élysées's, Montpellier's Prantsuse Raadio festivalil, Salzburgi Festspielhausis ja Moskvas. Rahvusoper Estonia loomingulise juhina on Mägi olnud mitme ooperi salvestamise eestvedajaks ja dirigendiks, sh Verdi „Nabucco“ (2000) ja Tambergi „Cyrano de Bergerac“ (2004). Samuti on ta tellinud Eesti algupäraseid oopereid, näiteks Kangro „Süda“ ja Eespere „Gurmaanid“, ning olnud enam kui 30 ooperi muusikajuht.

Vanemuises on ta toonud välja järgmised lavastused: Verdi „Trubaduur“, Lehári „Lõbus lesk“, Massenet' „Werther“, Tšaikovski „Jevgeni Onegin“, Aintsi „Rehepapp“, Tubina „Reigi õpetaja“, Bizet' „Carmen“, Donizetti „Lucia di Lammermoor“, Lille „Tulleminek“, J. Straussi „Viini veri“ ja Puccini „Madam Butterfly“. 2014. aastal pälvis Vanemuise teatri lavastusmeeskond, orkester ja trupp Eesti Teatriliidu muusikalavastuse auhinna Pjotr Tšaikovski ooperi „Jevgeni Onegin“ kunstiliselt nauditava tulemuse eest. Paul Mägi dirigeerimisel on Vanemuise sümfooniaorkester andnud välja mitmed CDd: Villem Kapi sümfoonia nr 2 c-moll ja Artur Kapi „Fantaasia teemale B-A-C-H“, Bruckneri sümfoonia nr 2 c-moll, Tubina ooper „Reigi õpetaja“, Tambergi viis romanssi, sümfoonia nr 4 ja tšellokontsert, Saint-Saënsi sümfoonia nr 3 ning värskeimana Ester Mägi „Kolm laulu Betti Alveri luulega“ (solist Helen Lepalaan) ja Eduard Tubina sümfoonia nr 2.

Paul Mägi on tuntud ka džässviuldajana, ta on esinenud koos BBC sümfooniaorkestriga Royal Festival Hallis ning Bostoni sümfooniaorkestriga, samuti mänginud mitmetes ansambrites. Paul Mägi on Eesti muusika- ja teatriakadeemia professor ja EMTA SO peadirigent ning Stockholmi kuningliku muusikakõrgkooli külalisprofessor.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sümfooniaorkester on Eesti professionaalsete orkestrantide kasvulava. Orkestrit on juhatanud paljud tuntud Eesti dirigendid nagu Roman Matsov, Vallo Järvi, Peeter Lilje, Eri Klas, Vello Pähn, Paul Mägi, Jüri Alperden, Arvo Volmer, Andres Mustonen, Toomas Kapten, Toomas Vavilov, Risto Joost ja Erki Pehk. Musitseeritud on ka välisdirigentide Michel Tabachniku (Šveits), Jin Wangi (Austria), Colin Mettersi (Inglismaa), Cecilia Rydinger Alini (Rootsi) ja Lutz Köhleri (Saksamaa) käe all. Ühel hooajal toob orkester publiku ette keskmiselt seitse kava. Korraldatakse koostöökontserte Eesti riikliku sümfooniaorkestriga, neist mitmeid on juhatanud ERSO peadirigent Neeme Järvi, ning Eesti suurima kontserdiagentuuriga Eesti Kontsert. Heaks traditsiooniks on saanud orkestri igakevadised uudisloomingu kontserdid Tallinna Metodisti kirikus.

Orkester on saanud tunnustust kontsertreisidel Rootsi, Soome ja Saksamaale. Kolmel korral (2002, 2005, 2016) on esinetud Berliinis toimival festivalil Young Euro Classic, kust kahel korral on koju toodud uudisloomingu preemia – 2005. aastal Ülo Kriguli teosega „JenZeits“ ning 2016. aastal Liisa Hirschi teosega „Mechanics of Flying“. 2009. aastal oli EMTA SO Läänemere-äärsete maade muusikaakadeemiate ühenduse (ABAM) orkestriakadeemia baasorkester. 2010. aastal toodi Eestis esmakordselt ettekandele Penderecki teosed „Concerto grosso“ ja „Ciaccona“, neist viimane helilooja enda dirigeerimisel. EMTA SO oli baasorkestriks nii 2017. aasta noorte laulupeol kui ka 2019. aasta üldlalupeo teise päeva kontserdil. EMTA SOga töötavad regulaarselt Andres Kaljuste, prof Toomas Vavilov ja peadirigendina prof Paul Mägi.

Flööt

Maria Elonen

Melanie Meraner

Kristjan Lume (pikoloflööt)

Tromboon

Mait Peterson

Nan Wang

Andres Kontus

Oboe

Alexey Savinkov

Mirjam Murd

Tuuba

Enri Rimmelgas

Inglissarv

Anastasiia Polubotko

Harf

Liis Viira

Klarnet

Johanna Mehler

Chang Wang

Anni Ritson (bassklarnet)

Löökpillid

Anni Karu

Karl-Johan Kullerkupp

Fagott

Oliver Anni

ZueHong Zhu

Timpan

Teodor Hirvoja

Metsasarv

Jaewook Sung

Joosep Serva

Jürnas Rähni

Tõnu Künnapas

Lviid

Peeter Margus

Yestyn David Griffith

Annelize Vlasenko

Toomas Hendrik Ellervee

Ann Meeta Teppo

Karmen Urb

Aleksandra Serebrjakova

Marelle Kivinukk

Laura Kuusma

Georg Maaten

Mirjam Laaneots

Trompet

Silver Niinemets

Villem Endel Tiits

Lauri Johannes Karhi

Jussi Lauri Sebastian Rysä

Ilviuul

Eva Aarnis
Kristjan Rudanovski
Liisa Veri
Valentina Haab
Grete Heinsaar
Isabella Condini
Pille Triin Voolaid
Laura Klesment
Madli Lehiste
Nuria Diaz Fuentes
Sergio Llorente Gutierrez

Vioola

Hilla Helmi Sofia Lappalainen
Anna-Helena Inno
Kristjan Kannukene
Ruta Kuļikovska
Natalia Berestenko
Teele-Liis Tiidor
Helena Altmanis
Karen Joamets

Tšello

Anu Luukela
Hanna-Viola Katriina Miettinen
Tatiana Gashimova
Teodor Juko Hiiemaa
Juho Henrik Ahmas
Laura Antonia Gil Ferrer
Daniel Allan Chapkovski

Kontrabass

Hanna Jürgenson
Tuomas Aapeli Haapalainen
Rena Selliov
Martin Kullamaa

OOTAME KUULAMA

T 6.10 kell 19.00 / EMTA kammersaal / tasuta

Tudengiteisipäev

Marten Meibaum (tšello), Merily Leotoots (viul),

Hanna Jürgenson (kontrabass)

Klaveril Reet Ruubel, Elena Fomina

Kavas Bach, Piatti, Cassadó, Aints, Mozart, Paganini, Tubin, Simandl,

Sperger, Juht

**EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA**

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasaalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia